

Si jo pogués**Text: LLUÏSA FAXEDAS BRUJATS**

Anna Manel·la Llinàs

1985

Tècnica mixta sobre tela

162 x 130 cm

Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 130.706

Fons d'Art Diputació de Girona

Si jo pogués és una de les obres més destacades de l'etapa en què l'activitat artística d'Anna Manel·la (Olot, 1950-2019) es va centrar en la pintura. Hi veiem una nena dreta al costat de la barana d'una galeria, que evoca la casa familiar de l'artista. Sobre el llenç es combina la pintura acrílica en tons molt diluïts i apagats, característics del seu treball pictòric, amb un dibuix minuciós fet amb llapis de la figura de la nena i dels elements arquitectònics del motiu. En canvi, l'artista ha deixat els arbres del jardí només suggerits i ha engrandit l'espai de la galeria, de manera que s'accentua la sensació de vulnerabilitat de la menuda. El títol de l'obra apunta cap a alguna mena d'impossibilitat per part de la criatura, que està al llindar de la casa en una actitud que sembla de dubte entre entrar-hi o fugir-ne. Com és habitual en l'obra de Manel·la, és un títol prou obert i suggestiu com perquè cadascú de nosaltres pugui imaginar-ne el sentit o hi pugui establir algun vincle. Aquesta obra, que sens dubte l'artista situava entre les seves creacions més destacades, es va exposar el 1985 al IV Saló de Tardor celebrat al Saló del Tinell de Barcelona i el 1986 a la Segona Mostra d'Art de Girona, des d'on va entrar a formar part dels fons de la Diputació de Girona i, per tant, als del Museu.

Tot i que molta gent coneix l'artista Anna Manel·la més per les seves escultures que per les seves pintures, el cert és que durant la primera meitat de la seva carrera Manel·la es va dedicar exclusivament a aquesta segona disciplina. A finals dels anys setanta, casada i mare de tres filles, Manel·la va seguir estudis de delineant i es va iniciar en la pràctica artística, amb una actitud completament professional que mai va abandonar: "Puc dir que la pintura ha transformat la meua vida. És veritat que sempre havia anat fent coses, però un dia m'hi vaig trobar tan bé, tan serena i amb tanta pau que a partir de llavors cada dia hi dedicava més hores. És el fet de trobar per fi una cosa per la qual siguis tu mateixa i se't respecti per allò. Vaig poder treure tot el que tenia a dintre!"¹

Des d'aleshores (va fer la seva primera exposició individual el 1981) i fins a principi dels anys noranta (en què va deixar la pintura per l'escultura), va crear més d'un centenar de peces pictòriques, segons vam poder documentar amb motiu de l'exposició que precisament vam titular a partir d'aquesta obra emblemàtica que ara comentem, *Si jo pogués. Anna Manel·la, 1950-2019* (Museu de la Garrotxa, Olot, 3 de setembre de 2022–15 de gener de 2023).²

La dècada dels vuitanta, de fet, fou la més productiva de la seva carrera si ens fixem en la quantitat d'exposicions individuals i col·lectives en què va prendre part. Des del primer moment la seva obra va cridar l'atenció dels crítics més solvents, com Jaume Fàbrega o Glòria Bosch, que ràpidament en van detectar l'originalitat, la personalitat i la solidesa.

Les primeres pintures de Manel·la eren de petit format i estaven molt centrades en els rostres d'uns personatges (dones, homes, nens) de mirada absent i actitud indecisa, tractats amb un traç lleuger i amb colors esvaïts. La gamma cromàtica no canviaria gaire al llarg de la seva carrera: tota l'obra pictòrica de Manel·la es mou entre tons grisos, ocres, blaus, liles i rosats, sempre molt diluïts i evanescents; els personatges els dibuixa amb llapis, amb molta més precisió. Mica en mica veiem com a més dels rostres hi apareixen mans i, a partir de 1980, personatges de cos sencer que ens miren des d'uns espais interiors desolats, construïts amb la perspectiva precisa que Manel·la havia après en els seus estudis tècnics. Els formats també creixen, fins a arribar als 162 x 130 cm de l'obra que ens ocupa, que és el que va utilitzar per crear algunes de les seves pintures més destacades de finals dels anys vuitanta. Una tria important d'aquestes obres es va poder veure a l'exposició individual que duia el seu nom i que es va presentar a les Sales Municipals d'Exposició de Girona el 1993 en la que seria la darrera mostra en què va presentar obra pictòrica sobre tela o paper. Des d'aquell moment Manel·la es dedicaria fonamentalment a l'escultura.

Anna Manel·la, *Si jo pogués* (detall), 1985. Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 130.708. Fons d'Art Diputació de Girona.

En la majoria de les seves pintures, com és el cas de la que tractem aquí, hi veiem només una o dues figures. Tanmateix, també hi ha algunes sèries en què apareixen un conjunt de personatges: nens a l'escola, multituds o un grup d'amics o coneguts que, tot i posar com en una fotografia de família, no mantenen cap relació entre ells. Aquesta manca total de comunicació entre les seves figures i el poc interès que posen a cercar qualsevol mena de contacte amb l'espectador és, de fet, un tret molt característic de l'obra de l'artista. A *Si jo pogués* hi veiem una nena dreta al costat de la barana d'una galeria, que evoca la casa familiar de l'artista a Olot, un lloc

que apareix en diverses obres seves sobre tela o paper. Manel·la era la segona de tres germanes, filles d'una família benestant, i va créixer en l'ambient opressiu del franquisme, per la qual cosa els seus records d'infantesa semblen tenyits d'una atmosfera una mica angoixant. L'artista s'ha entretingut a dibuixar en detall els elements arquitectònics del motiu, ha deixat els arbres del jardí només apuntats, com si creixessin enmig d'una boira espessa, i ha ampliat l'espai, de manera que es posa de relleu la petitesa de la menuda i la seva fragilitat respecte a l'entorn que l'envolta. La relació entre les figures i l'espai és un motiu clau de l'obra de l'artista, que ben poques vegades va pintar paisatges purs; sempre tendeix a situar personatges de petites dimensions en espais domèstics, naturals o urbans molt més grans o més oberts, de manera que s'accentua la solitud i la petitesa humana. El títol d'aquesta obra apunta els dubtes o la impotència de la nena, que sembla que veiem en el precís moment en què es pregunta si ha d'entrar a la casa, o bé si n'ha de fugir corrents, cap a l'espai misteriós que s'obre més enllà de la galeria.

Com en altres ocasions, Manel·la dona un títol a la seva obra que no en descriu el contingut, sinó que hi estableix una mena de relació poètica que ens deixa a nosaltres la possibilitat d'imaginar un relat, o de vincular-hi les nostres pròpies emocions. Val a dir que la pintura de Manel·la és sempre figurativa, però mai realista; de fet, sovint s'apropa molt a l'abstracció, i en tot cas, deixa volgutament obert un ampli espai d'interpretació de l'obra. Els seus temes són volgutament reiteratius, però tot i això les transparències, els motius dibuixats tan tènuelement que són gairebé invisibles, les multituds de personatges sense rostre idèntics en les seves petites diferències, les absències i el quasi no-res amb què va treballar Manel·la en la seva pintura són capaços de generar un univers de ressonàncies inesgotables.

Aquesta obra es va exposar el 1985 al IV Saló de Tardor celebrat al Saló del Tinell de Barcelona i el 1986 a la Segona Mostra d'Art de Girona, des d'on va entrar a formar part dels fons de la Diputació de Girona i, per tant, del Museu d'Art de Girona. Que la seva autora volgués presentar-la en aquestes mostres col·lectives de prestigi fa palès que la considerava una peça important. Potser per això en va conservar una versió més petita, que fa 81 x 65 cm, però que és idèntica.

---

1. Bosch, Glòria. «Artistes en la seva sal i el seu pebre. Anna Manel·la: nervi i neguit per pintar tancada a casa». *El Punt*, 22 d'agost de 1984, pàg. 22.

2. El catàleg raonat de l'obra d'Anna Manel·la que es va editar amb motiu de l'esmentada exposició es pot consultar en línia: <https://www.olotcultura.cat/wp-content/uploads/2023/08/CATALEG-ANNA-MANEL%2%B7LA-FINAL.pdf>
